

Ympäristöministeriö
PL 35
00023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo@ym.fi

LAUSUNTO

1.9.2020

Dnro 273/2020

Viite: Vätsärin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelman vahvistaminen, VN/16083/2020

Suunnittelualue koostuu Inarin kunnassa sijaitsevasta varsinaisesta Vätsärin erämaa-alueesta ja Natura –verkostoon kuuluvasta erityisten suojelutoimien alueesta (SAC). Alueen kokonaispinta-ala on 159 986 hehtaaria. Alue sijoittuu saamelaiden kotiseutualueelle ja neljän paliskunnan alueelle. Alue kuuluu lähes kokonaan kolttala-alueeseen, jossa kolttala-saamelaisilla on kyseisen lain turvaama asema ja oikeudet.

Vätsärin erämaa-alue on kaikille neljälle paliskunnalle tärkeää, rauhallista laidunaluetta. Erämaa-alueen merkitys paliskuntien toimintaedellytysten turvaamiseksi on suuri. Alueelle sijoittuu kaikkien neljän paliskunnan aitarakenteita, useita porokämppejä ja poroerotusaitoja. Suomen ja Norjan valtakuntien välinen poroesteita kulkee Suomen puolella valtakunnan rajan tuntumassa.

On hyvä, että lähes koko alue on tarkoitus osoittaa syrjävyöhykkeeksi. Sillä turvataan erämaa-alueen perustamistarkoitus. Poronhoito perustuu porojen vapaaseen laiduntamiseen, erilaisiin vuodenaikaisiin laidunalueisiin sekä poronhoidon muihin toiminnallisiin alueisiin. Yhtenäiset laidunalueet ja porojen laidunnusrauha ovat poronhoidon tärkeimpiä edellytyksiä. Erilaiset suojelualueet ovat poronhoidon kannalta monin tavoin hyvin tärkeitä, koska poronhoidon kannalta haitallinen tai häiriötä aiheuttava muu maankäyttö

Hirvien nuolukivien asettamista ei tulisi sallia alueelle. Hirvien nuolukivistä on haittaa poronhoidolle, koska porot kulkevat epätoivotuille alueille nuolukivien perässä tai sitten jäävät tarpeettomasti oleskelemaan niiden lähistölle. Nuolukivien asettaminen aitojen läheisyyteen voi lisätä myös aitojen rikkoontumisia ja aiheuttaa ylimääräisiä korjauskustannuksia. Nuolukiviä on viety aiempina vuosina Inarijärven saariin ja tämä on ainakin Paatsjoen paliskunnan alueella aiheuttanut porojen epätoivottua siirtymistä saariin.

Paliskuntain yhdistys näkee hyvänä, että Metsähallitus ei myönnä alueelle lupia koiravaljakkotoimintaan sen aiheuttamien haittojen ja häiriöiden vuoksi. Myös jokamiehen oikeudella nykyisin harjoitettavaan koiravaljakkotoimintaan tulisi puuttua sen aiheuttamien haittojen vuoksi koko poronhoitoalueella.

Kelkkailun ohjaaminen ja rajoittaminen porojen vasoma-alueilla on tärkeä toimenpide poronhoidolle. On myös hyvä, että poronhoito on huomioitu Vätsärin ylängöllä rajoittamalla tukikohtien rakentamista. Nämä toimenpiteet samalla tukevat erämaalain tarkoitusta alueen erämaaluonteen säilyttämiseksi sekä saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen turvaamiseksi.

Maasuurpetojen poroelinkeinolle aiheuttamat vahingot ovat olleet erittäin korkealla tasolla viimeisen kymmenen vuoden ajan. Ainoa keino vähentää vahinkoja sekä valtion petovahinkokorvausten maksutaakkaa, on vahinkoa aiheuttavien maasuurpetojen poisto. Eri-tyisen suurta vahinkoa aiheuttavien petojen poikkeuslupametsästys tulee olla jatkossakin mahdollista suunnittelualueella.

Akwé: Kon-ryhmän perustaminen hoito- ja käyttösuunnitelman tekemistä varten on koettu hyväksi ja ryhmän perustaminen tulisikin ottaa jatkossa pysyväksi käytännöksi erilaisissa hankkeissa.

Poronhoito on huomioitu suunnittelussa hyvin. Mahdollisia uusia reittejä, maastoliikennettä, muuta maankäyttöä tai muita poronhoitoon vaikuttavia toimenpiteitä suunniteltaessa on edelleen neuvoteltava paliskuntien kanssa.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Anne Ollila
toiminnanjohtaja

mba/ao